

Recomandări pentru Președinția Română a Consiliului UE 2019

În prima jumătate a lui 2019 România va prelua pentru prima dată de la aderarea la UE în 2007 președinția rotativă a Consiliului UE. Acest rol plasează țara noastră în fruntea conducerii Uniunii Europene, ceea ce înseamnă că pentru o perioadă de șase luni, România va coordona toate grupurile de lucru ale Consiliului, având ca responsabilitate principală asigurarea funcționării corecte a Uniunii și stabilirea priorităților acesteia. Președinția rotativă este un test substanțial de resurse umane și administrație, dar mai ales o provocare extraordinară de a demonstra și întări imaginea și expertiza europeană a țării responsabile.

Pregătirile trebuie făcute din timp. Președințiile sunt grupate în 'trio-uri' care trebuie să își prezinte prioritățile pentru cele 18 luni cu cel puțin jumătate de an înainte ca prima țară din grup să își asume acest rol. Acest lucru înseamnă că România, Finlanda și Croația (care vor prelua mandatul în această ordine) trebuie să înceapă să-și coordoneze prioritățile comune încă din mijlocul lui 2017.

Președințiile rotative conduc peste 180 de grupuri de lucru în cadrul Consiliului UE iar România va fi nevoită să trimită miniștri, reprezentanți, președinți de ședință, purtători de cuvânt și experți competenți care vor coordona întâlniri, negocieri, dezbateri în Parlamentul European, discuții inter-instituționale, evenimente informale și altele. Acest exercițiu necesită forță de muncă, expertiză, un mandat ferm și bine definit și, mai presus de toate, o coordonare exemplară între delegați.

Europuls consideră acest moment un **test de maturitate** pentru România, o țară ce aspiră la un rol de lider în Europa de Est, cu o economie dinamică, o cultură bogată și dedicată proiectului European. România poate culege roade substanțiale în urma unei președinții bine puse la punct - de la întărirea imaginii și renumelui până la găsirea de susținători printre celelalte membre UE pentru politicile naționale.

Principalul atu al României este faptul că are una dintre cele mai pro-europene populații din Uniune și că se bucură (momentan) de o absență a partidelor politice eurosceptice sau naționaliste în Parlament. Atitudinea pozitivă pe care alegătorii din România o au față de Europa ar trebui să ofere politicianilor români un impuls pentru a asigura un mandat puternic cu privire la noile reforme și politicile de integrare ale Uniunii Europene.

INTRODUCERE

În același timp, Președinția Română a Consiliului UE trebuie să acționeze ca un broker onest și imparțial în negocierile cu celelalte state membre, capabilă să vină cu soluții noi la probleme vechi. Țara ar trebui să evite vechile poziții conservatoare (de exemplu pe PAC, Kosovo sau politica de coeziune) și să aducă idei noi la masa de discuții.

În cazul în care România va eșua în asigurarea unei președinții stabile și coerente, va fi foarte probabil supusă unui val masiv de critici și va fi văzută drept o țară UE marginală, săracă și neînsemnată, sau, mai rău, ca favorizând forțele ce doresc o nouă divizare a Europei.

Mai jos am enumerat câteva dintre recomandările Europuls pentru autoritățile române și ceilalți actori implicați, în vederea inițierii unei dezbateri pentru anii ce urmează.

1. Conturați prioritățile – dar nu luați încă o decizie finală!

Ținând cont de timpul scurt alocat fiecărei președinții, este practic imposibilă ducerea la bun sfârșit a unui dosar. Astfel a fost introdus sistemul 'trio-urilor'. Aceasta formulă creează mediul propice unei cooperări continue și implică organizarea de discuții între țările care preced (Bulgaria, Austria) și succed (Germania, Portugalia, Slovenia) președinția.

Chiar și cu o coordonare excepțională, majoritatea țărilor în acest rol reușesc să promoveze în cel mai bun caz trei teme și de obicei sunt ținute minte pentru un singur subiect. Cu toate acestea, asigurarea unei bune moșteniri pentru mandat este de bun augur atât pentru stat în sine cât și pentru politicienii și oamenii implicați în președinție.

Totuși, este realist imposibil să prezicem exact acum situația Uniunii Europene în 2019. Cu ieșirea iminentă a Marii Britanii, cu discuții legate de schimbări de tratate pe holurile instituțiilor sau amenințări ce determină un vot al fricii printre cetățeni, este foarte posibil România să trebuiască pur și simplu să supraviețuiască dosarelor moștenite de la președințiile anterioare.

Pregătirea este esențială. În ceea ce urmează ne-am propus să prezentăm câteva dintre prioritățile pe care Europuls le consideră atât potrivite României cât și importante pentru întreaga Uniune. Odată cu trecerea timpului discuțiile cu celelalte state membre vor începe, iar autoritățile române vor fi nevoite să decidă ce aspecte vor deveni cheie pentru Președinția română din 2019.

- **Securitatea la Est** – Cuprinzând regiunea Mării Negre, tarile Parteneriatului Estic sau pur și simplu axându-se pe Republica Moldova și parcursul său european, este clar faptul că România are nevoie de o Uniune Europeană puternică, unită și activă spre granițele estice și sud-estice. Dacă România nu va insista asupra importanței acestor aspecte, este puțin probabil ca alții să o facă (Bulgaria și Finlanda ar putea fi posibili aliați).
- **Energie verde, sustenabilă și sigură** - Țară periferică, cu o economie în creștere, România trebuie să se dedice finalizării pieței energetice europene, în vederea asigurării siguranței energetice a UE și a îmbunătățirii obiectivelor de luptă împotriva schimbării climatice (reducerea emisiilor cu 40%) pentru 2030. Estonia (a doua jumătate a 2017) și Portugalia (prima jumătate a lui 2021) pot deveni parteneri importanți pentru a discuta îmbunătățirea inter-conectivității energetice europene.
- **Mentținerea unei UE unite** – Este foarte probabil ca în 2019 un număr mare de forte naționaliste/anti-UE să ajungă în parlamentele țărilor membre, ca Rusia să devină un pericol omniprezent și ca politicienii care susțin ‘mai puțină Europă’ sau o Europă cu două viteze să fie la putere. România are clar nevoie de mai multă Europă, de fi în nucleul unei UE reformate și trebuie să lupte – în cadrul Consiliului UE și în afara lui – împotriva tuturor forțelor schismatice.
- **Promovarea reformelor democratice în regiunea sa** – În Moldova, Ucraina și în Balcanii de vest (unde Croația și Slovenia ar putea deveni parteneri), România are nevoie de democrații puternice. De asemenea, poate deveni vocea Uniunii față de aceste țări extrem de strategice.
- **Salvgardarea politicilor pe agricultură și de coeziune** – Cu o mare parte a economiei beneficiind direct din urma acestor politici, România nu își permite să le vadă reduse după 2020. Nu ar fi totuși inteligent să se opună dur oricărei modificări, ci ar trebui să arate flexibilitate și inovație și să propună compromisuri statelor membre care doresc să elimine aceste politici. O opțiune ar putea fi trecerea de la sistemul de granturi la un mecanism asemănător cu Fondul European pentru Investiții Strategice.
- **Relansarea Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR)** – România are nevoie de o UE mai activă (care alocă mai multe resurse) pe toate domeniile ce țin de Dunăre, inclusiv transformarea acesteia într-o arteră majoră de transport pentru Europa.

- **Alegerea agendei pentru perioada post-2020** – Până în 2019, Strategia Europeană 2020 pentru locuri de muncă și creștere și Cadrul financiar mulți-anual 2014-2020 (MFF) vor fi aproape de final. Acesta înseamnă că toate prioritățile de politici pe termen lung ale UE vor trebui reformulate. Deși noua Comisie Europeană, aleasă după alegerile europene din 2019, va fi cea care va publica prioritățile, România, Finlanda și Croația posedă 18 luni importante în care pot să își promoveze prioritățile la vârful Strategiei 'Europa 2030' sau în cadrul estimărilor bugetare pentru MFF 2020-2030.

- **Asumarea poziției de campion în UE pe o poziție cheie!** – România trebuie să devină cunoscută pentru o politică cheie în UE. O sferă în care România deține un avantaj, demonstrează rezultate bune sau a câștigat o experiență unică (de exemplu anti-corupția, sectorul ICT și Agenda Digitală sau Parteneriatul Estic) ar putea fi subiectul de bază al Președinției și un renume după 2019! Europuls consideră că asumarea unei responsabilități cheie în Uniune i-ar asigura țării îmbunătățirea brandului internațional de țară sau chiar i-ar oferi posibilitatea de a găzdui o Agenție Europeană care se ocupe de aceste subiecte.

POLITICI – NU POLITICĂ

Este probabil ca între septembrie 2016 și iunie 2019, mai multe partide politice să alterneze la guvernare în România. Alegerile schimbă atât prioritățile politice cât și personalul din administrație. Acesta este fenomen normal, dar și un risc pentru credibilitatea României și coerența Președinției sale la Consiliul UE.

Când încep negocierile cu Finlanda și Croația linia de discuție a României trebuie să rămână stabilă iar oamenii care o reprezintă în aceste discuții la nivel sub-ministerial aceeași. Schimbul de cadre la jumătate de drum, schimbarea bruscă de priorități sau de mesaje externe din motive politice interne ar putea deteriora grav imaginea și potențialul de negociere al țării.

Perioada mai-iunie 2019 va aduce alegerile europene și sfârșitul anului alegeri prezidențiale în România. Unii politicieni sau partide politice vor încerca să utilizeze vizibilitatea sporită a țării din timpul Președinției pentru propria promovare sau pentru a-și ataca rivalii, în Parlamentul European sau prin mass-media altor state membre. Aceste lucruri nu are trebui să se întâmple.

În cadrul proiectului RO2019, Europuls și FDSC au în vedere să propună tuturor partidelor politice românești majore un "**Pact pentru o președinție stabilă a Consiliului UE**". Odată semnat, pactul va garanta că toate partidele, indiferent de prioritățile de politică generală, vor depune eforturi pentru o președinție a Consiliului UE stabilă și de succes, fiind conștienți că un mandat de succes va fi extrem de benefic pentru întreaga țară.

2. Creați capacități și valorificați expertiza!

O Președinție a Consiliului UE se bazează în primul rând pe reprezentanții Statului Membru care prezidează toate reuniunile necesare. Fie că este vorba de miniștri sau funcționari, diplomați sau experți recrutați pentru dosare de politici specifice, aceștia vor trebui să fie la curent cu argoul specific Comunității Europene. Fluența în engleză și franceză (sperăm noi, uneori și germană sau italiană) reprezintă o abilitate care cu siguranță i-ar ajuta pe aceștia să-și facă bine treaba.

Cum am menționat anterior, reprezentanții trebuie să aibă un grad ridicat de **coordonare**. Departamentul sau echipa din interiorul Guvernului care pregătește momentul 2019 trebuie să creeze mecanisme adecvate prin care toți cei care vor vorbi în numele Președinției Române a Consiliului UE să vorbească pe o singura voce.

Forța de muncă reprezintă încă o provocare, cu multe state membre care trec prin exercițiul președinției mărind cu

până la 50 % personalul din cadrul sediul Reprezentanței țării respective la UE (sediul central obișnuit pentru o președinție). România va trebui să identifice și să atragă profesioniști, din interiorul și din afara sistemului public și, ca să fim sinceri, **nominalizările politice fără nici o expertiză profesională ar fi o mare greșeală**.

Este de o importanță crucială ca România să se asigure că, spre deosebire de alte exerciții prin care a trecut până acum la nivelul UE, toate persoanele implicate în pregătirea președinției sunt **calificate și instruite** în mod corespunzător. În plus, contactele lor din interiorul administrației române ar trebui să aibă, până în 2019, o înțelegere clară a Uniunii, a instituțiilor și a politicilor sale. Incapacitatea de a realiza acest lucru va pune o presiune imensă pe colegii de la Bruxelles și va degenera spre o președinție dezastruoasă .

Europuls recomandă ca expertiza să fie de asemenea căutată în rândul **statelor membre care au aderat la UE în 2004** și care au deținut deja Președinția Consiliului UE. Alte exemple de bune practici ar trebui să fie căutate în rândul țărilor care au condus Consiliul UE chiar înainte sau după alegerile europene. Fostul personal al Președinției cât și funcționarii publici din țări precum Polonia (2011), Republica Cehă (2009), Lituania (2013), Grecia sau Italia (2014), s-au confruntat cu provocări asemănătoare cu cele pe care le va

europeni, actorii politici, funcționarii publici, grupurile de interes, reprezentanții mediului de afaceri și vizitatorii, să aibă șansa să participe la o expoziție sau un eveniment dedicat României în Parlamentul European. De exemplu, degustările de mâncare din timpul Președinției poloneze au lăsat o memorie puternică în memoria multor decidenți europeni.

- **Activarea rețelelor românești din alte capitale ale UE** – Majoritatea, dacă nu chiar toate capitalele UE au comunități românești înfloritoare, unele reprezentate de ONG-uri active. Ca parte a eforturilor Președinției, aceste rețele trebuie să fie contactate și informate despre oportunitatea momentului 2019, pentru a putea începe deja planificarea de evenimente, expoziții, spectacole, concerte și alte activități pentru a marca Președinția Română. De ce nu, acestea ar putea chiar să **promoveze prioritățile politice** ale președinției la nivel bilateral.
- **Încurajarea organizațiilor locale de a invita parteneri europeni în România** – Este la fel de important ca în afara diverșilor lideri, miniștri europeni, parlamentari și diplomați care vor vizita România în timpul președinției să fie invitați și alți actori interesați. Asociațiile românești de afaceri și

federațiile sindicale, actorii sociali, think tank-urile și alți actori publici, ar trebui să fie încurajați (și ajutați dacă este necesar) să găzduiască omologii lor din alte state membre. **România în ansamblu, și nu doar Bucureștiul, ar trebui să devină o destinație principală europeană în primele șase luni ale lui 2019.**

4. Concluzii

Această sinteză este menită să deschidă și să stimuleze dezbateri și numeroase probleme rămân de discutat în viitor. Ceea ce este important în momentul de față este ca dezbaterile să înceapă. România și autoritățile române trebuie să își definească **prioritățile**, să identifice și să își dezvolte **capacitățile**, și nu în ultimul rând, să pregătească promovarea **imaginii țării**. Cea mai importantă recomandare politică este să dea dovadă de **flexibilitate și perseverență**. Uniunea Europeană face față, din păcate, unor "timpuri interesante", cu probleme de migrație, război, terorism, naționalism, instabilitate economică și chiar alte amenințări care ar putea să apară până în 2019. România trebuie să fie pregătită să le înfrunte într-un mod curajos și să asigure un leadership solid pentru întreaga Uniune în momentul preluării președinției Consiliului UE.

DESPRE Europuls – Centrul de Expertiză Europeană

Centrul de Expertiză Europeană EUROPULS este o organizație non-guvernamentală înființată în anul 2010 la Bruxelles de un grup de experți români în afaceri europene. Scopul acesteia este acela de a promova procesul de integrare europeană în România dar și de a contribui la dezvoltarea unui spațiu public european. Europuls urmărește să încurajeze dezbaterile publice pe teme europene prin articole și studii, precum și prin organizarea de dezbateri, ateliere de lucru și conferințe, printre participanții la aceste evenimente numărându-se comisari europeni, europarlamentari români și străini, lideri politici, reprezentanți ai societății civile, experți și jurnaliști.

Europuls este inițiatorul și principalul organizator al EUROSAT, forumul anual dedicat dezbaterilor pe teme europene.

Asociația Europuls, înființată în 15 martie 2010 și înregistrată oficial atât în România cât și în Belgia, este complet independentă de orice organism cu caracter politic.

AUTHORS

Eva Chitul
Affiliated Expert

Bogdan Deleanu
Managing Director

Tana Foarfa
Affiliated Expert

Iulia Ghiță
Project Manager

Elena Gozun
Affiliated Expert

Gabriel Trăistaru
Member of the Board

Copyright © 2016 Europuls – Centrul de Expertiză Europeană

Toate drepturile sunt rezervate, conform Legii nr. 18/1996 privind drepturile de autor.

Întregul conținut al documentului, indiferent de natura lui (text, imagini, elemente grafice, etc.) este proprietatea Europuls – Centrul de Expertiză Europeană. Conținutul nu poate fi reprodus, modificat, transferat, distribuit, republicat, copiat sau transmis în orice alta forma fără permisiunea prealabilă a Europuls.